

วันครูโลก World Teachers' Day

ดร.จุไรรัตน์ แสงบุญนา*

การกำหนดให้มีวันครูโลก และการจัดเฉลิมฉลองวันครูโลกเป็นการยอมรับถึงความสำคัญของวิชาชีพครู และผู้ประกอบวิชาชีพครู รวมทั้งทำให้ครูตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบของครูที่มีต่อสังคม การกำหนดวันที่ 5 ตุลาคมเป็นวันครูโลก เนื่องจากเมื่อปี 2509 เป็นวันที่มีการประชุมร่วมวาระพิเศษระหว่าง รัฐบาลที่องค์การยูเนสโกและองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ได้ร่วมกันจัดขึ้นและที่ประชุมได้เห็นชอบรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานภาพครู (UNESCO and ILO Recommendation Concerning the Status of Teachers) ซึ่งยังคงมีผลต่อการนำไปใช้จนถึงทุกวันนี้

ความเป็นมาและความสำคัญ

องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศให้มีการเฉลิมฉลองวันครูโลก (World Teachers' Day) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2537 (ค.ศ. 1994) ในการประชุมระหว่างประเทศด้านการศึกษา (International Conference on Education: ICE) ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ Mr.Federico Mayor ผู้อำนวยการใหญ่ยูเนสโกในขณะนั้นได้ประกาศในการประชุมวันครูโลกที่กำหนดให้วันที่ 5 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันครูโลก เพื่อยกย่องครูให้เป็นบุคคลสำคัญ เนื่องจากมีบทบาทในการขับเคลื่อนการศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าและเพื่อให้ครูทั่วโลก ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสังคมตลอดจน การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในการเป็นครู โดยกล่าวว่า “วันนี้เป็นวันที่เราอุทิศให้กับครูทั่วโลกกว่า 48 ล้านคน อุทิศให้กับความตั้งใจ ความเสียสละ และเป็นแกนนำในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้สังคมมีความก้าวหน้า การศึกษาทำให้เด็กก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยสำนึกที่ดีตามวัยได้อย่างถูกต้อง และตระหนักถึงเอกภาพ ส่วนบุคคล กอปรด้วยคุณธรรม รวมทั้งสิทธิและหน้าที่พลเมืองและเกียรติภูมิของมนุษย์”

เอกสารข้อเสนอแนะของยูเนสโกและองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถานะของครู เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2509 เป็นเอกสารสากลที่รับรองสิทธิและสถานภาพของบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูทั่วโลก ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการส่งเสริมสถานะของครู ประกอบด้วยสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของครู รวมถึงมาตรการระหว่างประเทศในการผลิตครูการศึกษาต่อของครู การสรรหาและการว่าจ้างครูรวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนที่จะส่งผลต่อการจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพและต่อมา ในปี พ.ศ. 2540 (ค.ศ. 1997) ได้มีการรับรองเอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานะของบุคลากรครูในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้มีการครอบคลุมถึงครูในระดับอุดมศึกษาด้วย

*อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การกำหนดให้มีวันครูโลกขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของครูที่มีต่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครูด้วยกัน และส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของครูและนักการศึกษาทั่วโลกทุกปีจะมีการเฉลิมฉลองวันครูโลก เพื่อระลึกถึงบทบาทการช่วยเหลือสนับสนุนที่ครูมีต่อสังคม ซึ่งรัฐบาลมักละเลยทอดทิ้งครูโดยสิ้นเชิงเมื่อมีการร่างนโยบาย ถึงกระนั้นก็ตาม การปราศจากความร่วมมืออย่างเต็มที่ของครู จะไม่สามารถบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสามัคคีและความสงบสุขในสังคมได้ ในหลาย ๆ ประเทศ ความมั่นคงของวิชาชีพครูยังคงต่ำกว่าขีดระดับความยากจน ในบางประเทศครูไม่ได้รับค่าจ้างเป็นเวลานานหลายเดือนยังคงเป็นเรื่องปกติ บางครั้งอาจยาวนานกว่า 1 ปี

วันครูโลก เป็นการย้ำเตือนให้รัฐบาลและสาธารณชนทั่วไป รำลึกถึงบทบาทของครูและความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม ปรับปรุงสภาพและสภาพการทำงานของครูให้ดีขึ้น ที่สำคัญที่สุดคือเป็นโอกาสที่จะแสดงออกถึงการรู้คุณค่า และสำนึกต่อการทำงานของครูในการเตรียมอนุชนรุ่นหลัง ให้สามารถทำงานในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประเทศสมาชิกยูเนสโกมากกว่า 100 ประเทศ ที่ได้มีการจัดการเฉลิมฉลองวันครูโลก และมีจำนวนประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี โดยแต่ละประเทศจะตกลงเลือกวิธีการในการจัดการฉลองวันครูโลก ซึ่งกิจกรรมอาจมีทั้งการออกแถลงการณ์ของรัฐบาล การจัดรายการผ่านทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ การจัดสัมมนา การจัดประชุมโต๊ะกลม การจัดนิทรรศการ การรณรงค์ปลูกจิตสำนึก และการจัดเวทีอภิปรายสาธารณะ เป็นต้น ในบางประเทศได้จัดให้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมในระดับชาติ และระดับภูมิภาค โดยจัดให้ครูได้รับเกียรติและรางวัลเป็น “ครูแห่งปี” รวมถึงการแสดงมุทิตาจิตต่อครูทุกคนซึ่งเป็นการยกย่องครู และรำลึกถึงบทบาทหน้าที่สำคัญของครูทั่วโลก

การจัดงานวันครูโลก

การจัดงานเพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสวันครูโลก เริ่มดำเนินการหลังจากการประกาศให้มีวันครูโลก เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2437 (ค.ศ. 1994) และได้มีการจัดติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ รายละเอียดและความหลากหลายของกิจกรรมที่ดำเนินการมีมากยิ่งขึ้นโดยตลอด นับตั้งแต่วันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคม 2540 (ค.ศ. 1997) เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดหัวเรื่องเกี่ยวกับวันครูโลกของแต่ละปีขึ้น และได้มีการเผยแพร่สารแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสวันครูโลก ซึ่งลงนามร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการองค์การยูเนสโก ผู้อำนวยการองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) และผู้บริหารโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โดยสารดังกล่าวได้จัดทำขึ้นเป็นภาษาต่าง ๆ 6 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาอารบิก ภาษารัสเซีย ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน สำหรับหัวข้อเรื่อง หรือสารัตถะ (Theme) ของการจัดงานวันครูโลก ซึ่งองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้กำหนดไว้แต่ละปี ดังนี้

พ.ศ.	ค.ศ.	หัวข้อเรื่องที่กำหนดขึ้นเนื่องในโอกาสวันครูโลก
2540	1997	Shaping tomorrow's world - the role of the teacher
2541	1998	Teachers as peace builders shape the future
2542	1999	Teachers, a force for social change
2543	2000	Expanding Horizons
2544	2001	Qualified Teachers for Quality Education
2545	2002	Teachers Create Dialogue Every Day
2546	2003	Teachers - Opening doors to a better world
2547	2004	Quality Teachers for Quality Education Wanted: Quality Teachers to be Recruited and Retained
2548	2005	Quality Teachers for Quality Education, Training for a Stronger Teaching Force
2549	2006	Education International calls for investment in quality teachers to achieve Education for All
2550	2007	Teacher shortages in education: Achieving quality education for all
2551	2008	Teachers matter
2552	2009	Build the future: invest in teachers now
2553	2010	Recovery Begins with Teachers
2554	2011	Teachers for Gender Equality
2555	2012	Take a stand for teachers
2556	2013	A Call for Teachers
2557	2014	Invest in the Future, Invest in Teachers
2558	2015	Empowering teachers, building sustainable societies
2559	2016	Valuing Teachers, Improving their status
2560	2017	Teaching in Freedom, Empowering Teachers
2561	2018	The right to education means the right to a qualified teacher
2562	2019	Young Teachers: The Future of the Profession
2563	2020	Teachers: Leading in crisis, reimagining the future

สำหรับ พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ได้กำหนดหัวข้อเรื่องไว้คือ Teachers: Leading in Crisis, Reimagining the Future ซึ่งเป็นการประชุมแบบทางไกลจากสำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศสเพื่อให้การยกย่องผู้ประกอบวิชาชีพครูทั่วโลก ติดตามความสำเร็จ และรับฟังข้อเสนอแนะของครูผู้เปรียบเสมือนหัวใจของการจัดการศึกษาของโลกให้ไปสู่เป้าหมายโดยไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง โดยเฉพาะในสภาพการณ์ปัจจุบัน ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาทั่วโลก จึงจำเป็นที่ประชาคมโลกจะต้องทำงานร่วมกับครูในการปกป้องสิทธิทางการศึกษา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบดังกล่าว โดยภายในงานวันครูโลก พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ได้มีการกล่าวแถลงการณ์ร่วมของ Ms.Audrey Azoulay ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก

Mr.Guy Ryder ผู้อำนวยการใหญ่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ Ms.Henrietta H. Fore ผู้อำนวยการบริหารองค์การยูนิเซฟ และMr.David Edwards เลขาธิการองค์กร Education International ความเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเคยทำมาบ่อยครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่า การเรียนรู้ไม่เคยหยุดนิ่ง และไม่ทิ้งผู้เรียนไว้เบื้องหลัง ในทั่วทุกมุมโลก ครูต่างทำงานทั้งในส่วนที่เป็นบุคคล และหมู่คณะในการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหและสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่สำหรับนักเรียน เพื่อให้การศึกษายังคงดำเนินการต่อไป บทบาทของครูในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการเปิดโรงเรียนอีกครั้ง และสนับสนุนนักเรียนให้กลับเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ”

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) องค์การยูเนสโกได้จัดให้มีพิธีมอบรางวัล The UNESCO - Hamdan bin Rashid Al - Aaktoum Prize for Outstanding Practice and Performance in Enhancing the Effectiveness of Teachers โดยการมอบรางวัล ฯ ซึ่งจัดขึ้นทุก 2 ปี เป็นเงินรางวัล 300,000 เหรียญสหรัฐ ฯ แบ่งเป็น 3 รางวัลให้แก่โครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและผลการดำเนินงานของครูด้วย

การจัดงานวันครูโลกของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย คุรุสภา ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพครูได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองในวันครูโลกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2539 (ค.ศ. 1996) โดยคัดเลือกครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม เพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” ในวันที่ 5 ตุลาคม ของทุกปี ดังนี้

ปี พ.ศ. 2539 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2539 จำนวน 601 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2539 ณ หอประชุมคุรุสภา โดยมีการบรรยายเรื่อง “นโยบายในการพัฒนาวิชาชีพครู” โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล

ปี พ.ศ. 2540 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2540 จำนวน 627 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2540 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2541 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2541 จำนวน 846 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2541 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2542 จัดพิธีมอบเข็มคุรุสดุดีแก่ครูผู้มีจรรยาบรรณยอดเยี่ยม ประจำปี 2542 ซึ่งปรับชื่อเป็นการมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู จำนวน 740 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2542 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2543 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู ประจำปี 2543 จำนวน 730 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2543 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2544 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู ประจำปี 2544 จำนวน 730 คน พร้อมจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติคุณสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่คุรุสภาทูลเกล้า ฯ ถวายเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แต่พระองค์ท่านและนิทรรศการยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครู ในวันที่ 5 ตุลาคม 2544 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ. 2545 จัดพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูประจำปี 2545 จำนวน 735 คน ในวันที่ 5 ตุลาคม 2545 ณ หอประชุมคุรุสภา

ปี พ.ศ. 2546 จัดจัดงานวันครูโลก

ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนการมอบรางวัลคุรุสดุดี เป็นการมอบรางวัลในงานวันครูของประเทศไทย ซึ่งจัดให้มีขึ้นในวันที่ 16 มกราคมเป็นประจำของทุกปี แต่สำหรับการจัดงานเฉลิมฉลองวันครูโลกนั้น ได้เริ่มมีการสนับสนุนให้มีการจัดประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติของประเทศไทย โดยจัดขึ้นในเดือนตุลาคมเพื่อร่วมกับกิจกรรมเฉลิมฉลองวันครูโลก ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา

ในปี 2547 ด้วยความร่วมมือระหว่างคุรุสภาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย มูลนิธิศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.สาโรช - ศิริ บัวศรี สภาพครุแห่งชาติ สมาคมสถานศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และสภาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดงานวันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคม 2547 โดยกิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายพิเศษ การเสวนาทางวิชาการ การจัดนิทรรศการ และพิธีมอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “คุรุสดุดี” แก่ครูผู้ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครูจำนวน 369 คน ณ หอประชุมคุรุสภา โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน และทรงฟังบรรยายพิเศษ เรื่อง The Quest for Quality in Teacher Education โดย Dr. Sheldon Shaeffer ผู้อำนวยการสำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก นอกจากนี้ยังได้มีการเสวนา เรื่อง การสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครู โดยหน่วยงานหลักในการจัดประชุม ซึ่งได้ข้อสรุปประการหนึ่งคือ กำหนดให้มีการจัดประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกปีในวันครูโลก เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และในการจัดงานวันครูโลกแต่ละปีจะมีหน่วยงานและองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ร่วมงานวันครูโลก ที่คุรุสภาและสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ร่วมกับหลายองค์กรทางการศึกษา จัดขึ้นในวันนี้

การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีสถานภาพใดและอยู่แห่งหนใด ในปัจจุบันองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาต่าง ๆ หลายองค์กรล้วนสนับสนุนคำขวัญ Education for All การศึกษาเพื่อทุกคนและร่วมกันผลักดันให้การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพของการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิรูปการศึกษาด้านต่าง ๆ ทั่วโลก การที่จะทำให้งานเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้ ย่อมต้องอาศัยครูเป็นปัจจัยสำคัญ แม้ในปัจจุบันเทคโนโลยีจะก้าวหน้า ข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน แต่ไม่สามารถทดแทนครูได้ เพราะการศึกษามีใช้เป็นเพียงการรับความรู้ และรับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น สิ่งสำคัญกว่าคือ การฝึกคิด การบ่มนิสัยให้แต่ละคน

สามารถพึ่งพาตนเอง และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ส่วนนี้ต้องใช้คนให้ข้อมูลและชี้แนะเท่านั้น ยิ่งเทคโนโลยีก้าวไกลเพียงใด ก็ยิ่งต้องการครูที่มีความสามารถมากขึ้นเพียงนั้น ครูจึงต้องพัฒนาตนเอง ให้รู้เท่าทันโลก จึงจะสามารถให้ความรู้และชี้แนะคนในยุคใหม่ได้

งานวันครูโลกที่จัดขึ้นวันนี้แสดงให้เห็นว่าทั่วโลกให้ความสำคัญแก่ครู ครูทุกท่านควรภูมิใจที่เป็น ผู้มอบสิทธิพื้นฐานให้แก่มนุษย์ วิชาครูจึงถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงในทุกยุคทุกสมัย”

ต่อมาในปี 2548 ได้มีการจัดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 1 - 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี มีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานดังกล่าว กิจกรรม ในงานประกอบด้วย การปาฐกถา การอภิปรายกลุ่มการนำเสนอผลงาน การประชุมกลุ่มย่อย การอภิปราย การประกาศปฏิญญาวันครูโลกของไทย และการแนะนำหน่วยงานเจ้าภาพจัดประชุมครั้งต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำรัสในพิธีเปิดการประชุม ความตอนหนึ่งมีว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเปิดการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นครั้งนี้เป็นครั้งแรก และรู้สึกชื่นชมที่ได้ทราบว่า การประชุมในงานวันครูโลกเมื่อปีที่แล้ว มีผลสืบเนื่องให้เกิดสมัชชาการศึกษา แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาปัจจุบันเทคโนโลยีและวิทยาการ ด้านต่าง ๆ เจริญรุดหน้าไปอย่างฉับไว การศึกษาในโลกยุคใหม่ถือความสามารถในการรับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การจัดการความรู้ การสร้างสรรค์องค์ความรู้ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นสำคัญ ครูจึงต้องปรับตัวให้ทันกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใด ควรมีโอกาสรับความรู้และข้อมูล ข่าวสาร เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าทันยุค ทันสมัย”

การประชุมครั้งนี้ได้ประกาศปฏิญญาการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ในโอกาสวันครูโลก เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

“สมาชิกทั้งมวลของสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ขอปฏิญญาในวาระแห่งการรวมใจของครูไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวันครูโลก ดังนี้

ด้วยจิตสำนึกและตระหนักว่า โลกกำลังเผชิญกับความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อม ภัยพิบัติ ธรรมชาติ และความขัดแย้งรุนแรง

ชีวิตของมวลมนุษยชาติ ทุกวัย ทุกหนแห่ง ต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำในสิทธิและโอกาส ที่จะค้นพบ ความสงบสุข อิสราภาพ และสันติธรรม

ทุกภาคส่วนของสังคมต้องการความยุติธรรม ก้าวพ้นจากความหวาดกลัว ความยากจน และการคุกคามของโรคภัยไข้เจ็บ

สรรพสิ่งแสวงหาการพัฒนา เพื่อก้าวสู่แสงสว่างทางปัญญา และเจริญงอกงามด้านฐานความรู้ และคุณธรรม

ด้วยจิตสำนึก และตระหนักว่า

การศึกษา เป็นกระบวนการและเครื่องมือในการพัฒนาชีวิต

การศึกษา เป็นทั้งวิถีการสร้างสรรค์ เป็นจุดหมายปลายทางของคุณภาพและคุณประโยชน์

การศึกษา เป็นเสมือนอุทยานอันกว้างใหญ่ ที่พสกนิกรนานาพรรณเจริญเติบโตด้วยน้ำมือ และน้ำใจของคน ทำสวน บ่มเพาะรากแก้วและแก่นแท้ของชีวิตอย่างพากเพียร

การศึกษา เป็นกิจกรรมยิ่งใหญ่ที่โยงใยสติปัญญา เกิดการเรียนรู้อย่างมีพลวัตต่อเนื่องยาวนาน ด้วย ความสัมพันธ์ และร่วมเรียนร่วมรู้ของครูกับศิษย์

ครู จึงเป็นกัลยามิตร สอนศิษย์ทั้งจิตใจ ปัญญา และการปฏิบัติตนทุกก้าวย่าง ทุกขั้นตอน

ครู ได้สร้างผลงาน รังสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมด้วยความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี

ครู จึงเป็นวิชาชีพที่สูงส่ง รับผิดชอบภารกิจที่หนัก ผูกพันและสำคัญต่ออนาคตของชาติ

ครู จึงต้องพัฒนาตนเอง เพื่อพร้อมพัฒนาคุณภาพของศิษย์และสังคมด้วย

ความสำคัญของวิชาชีพ ดังกล่าวแล้ว

ปัญญานี้จึงแสดงว่า

ประชากรทั้งมวล ทุกชุมชน ทุกท้องถิ่นชนบทห่างไกล ทุกเมืองใหญ่ ทั้งประเทศ

เรา จะมุ่งมั่นสร้างเสริมสมรรถนะ และศักยภาพของตน

เรา จะร่วมมือ ประสานสัมพันธ์กัน พัฒนาวิถีการเรียนรู้

เรา จะรวมใจกันเป็นหนึ่ง สร้างเสริมศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพ

เรา จะระดมปัญญา สร้างพลังความสามารถเพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา

เรา จะเป็นเครือข่ายที่โยงใยกัน ผลักดันการปฏิรูปการศึกษา นำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

เรา จะสร้างประชาคมวิชาการ ให้การศึกษาเป็นฐาน ของการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้

เพื่อ สร้างสรรค์คุณภาพของเยาวชน ประชาชนและพลโลก

เพื่อ แก้ไขปัญหาวิกฤติของสังคม อันเกิดจากความเหลื่อมล้ำและอคติ

เพื่อ สร้างความเสมอภาคในสิทธิ และโอกาสของการพัฒนาชีวิต การเรียนรู้ เพื่ออยู่อย่างพอเพียง อาหาร และเกลือ

เสียงของครู จึงดังก้องในวันนี้ วันหน้า และตลอดกาล”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อตามทันโลกที่เปลี่ยนแปลง” (Education and Training for Global Change) เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 5 – 6 ตุลาคม 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานและองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ อาทิ สำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก สำนักเลขาธิการองค์การซีมีโอ สภาหอการค้าไทย สมาคมบัณฑิตคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รวมทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบการจัดประชุมเป็นการประชุมทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) การบรรยาย การอภิปราย การเสวนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิชาวไทยและชาวต่างชาติ 2) การนำเสนอผลงานครู คณาจารย์ นักฝึกอบรม และบุคลากรทางการศึกษา ประเภทองค์กรและบุคคลทั้งในและต่างประเทศ 3) การประชุมระดมความคิดเห็นของครู คณาจารย์ นักฝึกอบรมและบุคลากรทางการศึกษา 4) การจัดนิทรรศการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการฝึกอบรม และ 5) การจัดทำเว็บไซต์ เพื่อรวบรวมผลงานนวัตกรรมจากหน่วยงาน องค์กรและผู้สนใจทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาและอาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักฝึกอบรม ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารทางการศึกษาและนักการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนประมาณ 1,500 – 2,000 คน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำรัสถึงวันครูโลกในพิธีเปิดการประชุม ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเป็นประธานเปิดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 2 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง การศึกษาและฝึกอบรมเพื่อตามทันโลกที่เปลี่ยนแปลงที่จัดขึ้นในวันนี้

โลกเรานี้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน ก่อให้เกิดทั้งข้อดีและข้อเสีย ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลก การจัดการศึกษาเพื่อให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงมีความสำคัญยิ่ง ครูเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ จึงควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีความรอบรู้ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชนพัฒนาตนในสรรพวิทยาต่าง ๆ ขณะเดียวกัน การอบรมสั่งสอนเยาวชนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ก็เป็นสิ่งสำคัญเสมอกัน จะละเลยเสียไม่ได้ นอกจากครู ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาก็ควรจะต้องปรึกษาหารือร่วมกันวางแผนการศึกษาที่เหมาะสม และส่งเสริมการฝึกอบรมครูให้เป็นผู้มีความรู้ทันสมัย ข้าพเจ้าเชื่อว่า หากทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน ก็จะสามารถสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับความมีคุณธรรม เป็นสังคมแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และดำรงอยู่ได้ในกระแสการเปลี่ยนแปลง ที่ดำเนินไปอย่างเนื่องของโลก”

การประชุมครั้งนี้ได้มีประกาศ ดังนี้

“ภายใต้ปณิญาการประชุมสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ซึ่งได้ประกาศ เมื่อวันพุธที่ 2 พฤศจิกายน 2548 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ณ วันนี้ เราผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้มาร่วมประกาศเจตนารมณ์ด้วยความมุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้วยจิตสำนึกและตระหนักว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ให้เจริญงอกงามด้วยสติปัญญา ถึงพร้อมด้วยความรู้ คุณธรรม ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถดำรงตนอยู่ อย่างมีความสุขภายใต้หลักแห่งความพอเพียงจึงต้องรับผิดชอบภารกิจที่หนักและสำคัญต่ออนาคตของชาติ

ในวาระแห่งการรวมใจกัน ด้วยพลังของนักการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญต่อโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ เราจึงพร้อมใจกันประกาศว่า

เรา จะมุ่งมั่นสร้างเสริมสมรรถนะและศักยภาพของตน

เรา จะร่วมมือประสานสัมพันธ์กันพัฒนาวิธีการเรียนรู้

เรา จะรวมใจกันเป็นหนึ่ง สร้างเสริมศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพ

เรา จะระดมปัญญา สร้างพลังความสามารถ เพื่อเสนอนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา

เรา จะเป็นเครือข่ายที่โยงใยกัน ผลักดันการปฏิรูปการศึกษา นำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

เรา จะสร้างประชาคมวิชาการ ให้การศึกษาเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ

เรา จะตั้งมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพและคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามเพื่อถ่ายทอดและ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป

โดย

การ ศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นบ่อเกิดแห่งองค์ความรู้

การ ร่วมมือกันสร้างสรรค์ให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การ สร้างความร่วมมือร่วมใจกัน ผลักดันให้รัฐบาลและเอกชนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน การศึกษา

ทั้งนี้

เพื่อ สร้างสรรค์คุณภาพของเยาวชน ประชาชน และพลโลก

เพื่อ แก้ไขปัญหาวิกฤตของสังคมอันเกิดจากความเหลื่อมล้ำและอคติ

เพื่อ สร้างความเสมอภาคในสิทธิและโอกาสของการพัฒนาชีวิต การเรียนรู้ เพื่ออยู่อย่างพอเพียง อาหาร และเกลือ

ด้วยพลังของพวกเรา เหล่าสมาชิกการศึกษานานาชาติจะดำเนินการตามคำ ที่ได้ประกาศร่วมกัน ด้วยความมุ่งมั่น จริงจัง ให้ประสบความสำเร็จถึงที่สุดโดยไม่ย่อท้อ”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (Education and Philosophy of the Sufficiency Economy) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 และเป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ครู คุณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เฉลิมฉลองในโอกาสวันครูโลกปี 2550 ด้วย โดยมีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นเจ้าภาพหลัก ระหว่างวันที่ 20 - 22 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี

การจัดประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติ ครั้งที่ 3 นี้ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีอำน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม ในวันอังคารที่ 20 พฤศจิกายน 2550 และได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานหลักในกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเพื่อการศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของยูเนสโก สำนักงานเลขาธิการองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 2,000 คน

การประชุมสมัชชาครั้งนี้ได้มีการประกาศอุดมการณ์ของวิชาชีพครูไว้ ดังนี้

“เนื่องในวาระมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาและวันครูโลก พุทธศักราช 2550 ผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งมวล ขอมุ่งมั่นปฏิบัติภาระหน้าที่ตามรอยพระยุคลบาท และประกาศอุดมการณ์ของวิชาชีพครู ดังนี้

งานครู เป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาชีวิตมนุษย์ทุกช่วงวัยผดุงทุกภาคส่วนของสังคม ให้เรื่องปัญญาและสงบสุขตามครรลองวิถีแห่งความพอเพียง

สมาชิกของสมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย จึงคำนึงถึงภารกิจอันมีเกียรติสร้างสรรค์จิตวิญญาณของการเป็นครูให้ถึงพร้อมด้วยความเมตตาธรรมต่อศิษย์ ความอดทนเพียรพยายาม ทำงานหนักโดยไม่ทอดทิ้งใส่ใจ ตั้งใจพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลครบถ้วน ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความดี มุ่งความคิดเป็นเลิศตามหลักสากลบนพื้นฐานชีวิตและวัฒนธรรมไทย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สมัชชาการศึกษาแห่งประเทศไทย จึงรวมใจเป็นหนึ่งเดียว

เชื่อมโยงสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกองค์กร

เสริมพลัง ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้อุดมการณ์บรรลุผลเสียงประกาศอุดมการณ์วันนี้ จะไม่สิ้นสูญไปตามกาลเวลา จะอยู่คงในความตระหนัก และจิตสำนึกทางการศึกษาสืบต่อเนื่องยาวนาน

ปลูกเร้าปณิธานของครูทุกคน คงทนในทุกสถาน

ยึดมั่นในอุดมการณ์ร่วมกันยังยืนตลอดไป”

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 4 ในโอกาสวันครูโลก จัดควบคู่กับการประชุมนานาชาติ ด้านการศึกษา UNESCO – APEID ครั้งที่ 12 เรื่อง “นวัตกรรมคุณภาพเพื่อการเรียนการสอน” (Quality innovations for Teaching and Learning) มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นเจ้าภาพหลักระหว่างวันที่ 24 - 26 มีนาคม 2552 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด เมื่อสิ้นสุดการประชุมได้มีการกล่าวถึงภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่ยังคงเป็นภูมิภาคที่เปี่ยมไปด้วยพลังมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ที่ยังคงรักษาแรงกระตุ้น และสร้างความมั่นใจในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในภูมิภาคและมีความตั้งใจในการหาแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทรัพยากรบุคคลนับเป็นความท้าทายของศตวรรษที่ 21 โดยผลจากการประชุมครั้งนี้ เป็นการแสวงหาวิธีเข้าสู่จุดมุ่งหมายของครุรวมสำหรับการพัฒนาแบบยั่งยืน การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาเด็กและ

เยาวชน การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อให้ความสำคัญต่อการศึกษา ทั้งนี้การอภิปรายในหัวข้อ “นวัตกรรมคุณภาพเพื่อการเรียนการสอน” นับเป็นแรงบันดาลใจให้กับบรรดาครูที่จะต้องให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนเรื่องราวอื่น ๆ ในภาพรวมรอบด้าน

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ” (Education for the World of Work) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นเจ้าภาพหลัก ระหว่างวันที่ 26 - 28 สิงหาคม 2553 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด

หัวข้อใหญ่ของการประชุมครั้งนี้ได้แก่ “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ: Education for the World of Work” ซึ่งนำเสนอโดย Mr.Gwang – Jo Kim ผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโกกรุงเทพฯ ในโอกาสเดียวกันนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร่วมมือกับวิทยาลัยนักรับราชการศึกษางานเทคนิคแผนโคลัมโบ (Columbo Plan Staff College for Technician Education - CPSC) จัดสมมนาหัวข้อ Transforming TVET Teacher Education and Development Towards the Changing World of Work เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจัดงานวันครูโลกในประเทศไทย ทั้งนี้มีนักรับราชการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้แทนประเทศสมาชิก CPSC จำนวน 13 ประเทศ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการพัฒนาครูอาชีวศึกษาระหว่างกัน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาในระดับนานาชาติด้วย ส่วนหัวข้อประชุมอื่น ๆ ที่สนใจตลอดการประชุม อาทิ “แนวโน้มและทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ” “ความก้าวหน้าของครูไทยกับคุณภาพการศึกษา” “การเพิ่มพลังสมองเพื่อการเรียนรู้” เป็นต้น และเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่พระราชอัจฉริยภาพด้านการศึกษาและส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับทราบอย่างแพร่หลาย

การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 6 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “บทบาทของครูกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (The Role of Teachers on Lifelong Learning) กำหนดไว้ระหว่างวันที่ 17 - 18 ตุลาคม 2554 แต่เนื่องจากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทย ทำให้งดการจัดประชุม

รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

การจัดงานเฉลิมฉลองวันครูโลกของไทยได้จัดในเดือนตุลาคมต่อเนื่องกันทุกปี ต่อมาได้มีแนวคิดในการขยายการยกย่องเชิดชูเกียรติครูให้กว้างขวางออกไปในระดับนานาชาติ ประกอบกับ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและพระปรีชาสามารถในด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงงานการศึกษาในถิ่นห่างไกลและประเทศใกล้เคียงมาเป็นเวลายาวนานจึงขอพระบรมราชานุญาตจัดให้มีรางวัลมอบให้แก่ครูผู้ที่ได้ทุ่มเทจัดการศึกษาจนทำให้ลูกศิษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดี และเป็นผู้ที่มีคุณูปการต่อวงการการศึกษา โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานชื่อว่า “รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี” (Princess Maha Chakri Award) และได้พระราชทานพระราชนุญาต

ให้จัดตั้งมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีขึ้นโดยให้อยู่ภายใต้คุรุสภาและมีคณะกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีเป็นผู้ดำเนินงานคัดเลือกครูเข้ารับพระราชทานรางวัล โดยในประเทศไทยมีคณะกรรมการคัดเลือกในระดับจังหวัดและส่วนกลาง ส่วนในต่างประเทศมีคณะกรรมการของแต่ละประเทศเป็นผู้พิจารณา ในขั้นต้น ปี พ.ศ. 2550 คุรุสภาได้ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินเป็นทุนประเดิมจำนวน 10 ล้านบาท และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ได้ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินจากการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติ ครั้งที่ 2 อีก 1 ล้านบาท ในปีต่อ ๆ มา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ขอตั้งงบประมาณดำเนินงานต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในช่วงเริ่มต้นได้จัดให้มีการพระราชทานรางวัลแก่ครูในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 11 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 10 ประเทศ และประเทศติมอร์เลสเต และให้มีการคัดเลือกครูเข้ารับพระราชทานรางวัลประเทศละ 1 คน

การพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรีมีขึ้นทุก 2 ปี และพิธีพระราชทานรางวัลครั้งแรกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2558 โดยจัดรวมกับการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 เนื่องในโอกาสวันครูโลก และเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 60 พรรษา เมื่อ 2 เมษายน 2558 ผู้ที่ได้รับรางวัล ฯ จะได้รับพระราชทานเงินรางวัล ฯ ละ 10,000 เหรียญสหรัฐ พร้อมเหรียญทอง เข็มเชิดชูเกียรติ และโล่เกียรติคุณ ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชานุญาต ให้เชิญตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ จัดทำเป็นเหรียญและเข็มเชิดชูเกียรติ ดังกล่าวด้วยในพิธีเปิดสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีที่ได้มาเป็นประธานในพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ประจำปี 2558 และพิธีเปิดการประชุมสภาครูอาเซียน ครั้งที่ 31 เนื่องในโอกาสวันครูโลก ประจำปี 2558

ก่อนอื่นขอแสดงความยินดีแก่ครูที่ได้รับรางวัลพระราชทานรางวัลทั้ง 11 คน จาก 11 ประเทศ และขอต้อนรับผู้เข้าประชุมทุกคน นับเป็นปีแรกที่ได้มีการมอบรางวัลให้แก่ครูที่มีผลสำเร็จอย่างโดดเด่น เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกกว่าเป็นครูที่อุทิศตนด้วยความเสียสละ และมีการยอมรับว่าได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตให้ลูกศิษย์ สามารถเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ครูและได้สร้างคุณูปการต่อการศึกษา”

พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อระหว่างวันที่ 11 - 12 ตุลาคม 2560 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงกล่าวถึงวันครูโลก ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้าขอขอบคุณกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารระดับสูงทางการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการของทั้ง 11 ประเทศ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ที่ให้ความร่วมมือในการคัดเลือกครูที่นับเป็นสุดยอดและสมควรได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรวราชรี ครั้งที่ 2 ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดงานพิธีพระราชทานรางวัล ประจำปี 2560 ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดงานครั้งนี้เป็นอย่างดีในช่วงเดือนที่มีการร่วมฉลองวันครูโลก ปี 2560 ภายใต้หัวข้อ “การสอนภายใต้อิสรภาพและการเสริมพลังผู้เป็นครู” (Teaching in Freedom, Empowering Teachers) นับเป็นโอกาสที่ดีสำหรับพวกเราที่ได้รับรู้บทบาทของผู้สมควรได้รับรางวัลทั้ง 11 คน ที่มีต่อการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

พิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ครั้งที่ 3 มีขึ้นระหว่างวันที่ 15 - 16 ตุลาคม 2562 และขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียนและติมอร์ เลสเต รวมทั้งประเทศไทย กำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกครูที่มีคุณภาพโดดเด่น เพื่อเข้ารับพระราชทานรางวัล ครั้งที่ 4 ในเดือนตุลาคม 2564 ต่อไป

หลังจากพิธีพระราชทานรางวัลแต่ละครั้ง มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรีได้จัดให้มีการประชุมวิชาการนานาชาติ (PMCA Forum) อย่างต่อเนื่องเสมอมาเพื่อเป็นเวทีให้ผู้ได้รับรางวัลพระราชทานรางวัลได้แบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและนักวิชาการศึกษาประเทศสมาชิกด้วยกัน การจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 มีขึ้นเมื่อวันที่ 26 - 28 เมษายน 2560 สำหรับการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 2 จัดคู่ขนานกับพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรี เมื่อวันที่ 16 - 17 ตุลาคม 2562 และการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 3 จัดเมื่อวันที่ 22 - 23 ตุลาคม 2563 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานในพิธีและพระราชทานพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“ครู คือ ปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ครู คือ มนุษย์ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กนักเรียนที่จะพัฒนาคุณลักษณะของตนเองและสร้างค่านิยมต่างๆ ให้เกิดขึ้น ไม่มีเทคโนโลยีใด ๆ สามารถมาแทนที่ครูได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว นั่นคือว่าทำไมครูที่ดีจึงสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตลูกศิษย์ได้ ด้วยการพัฒนาพวกเขาให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีความสามารถทั้งในระดับต่างชาติและระดับเป็นพลเมืองของโลกด้วย”

สำหรับการจัดประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 3 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 23 ตุลาคม 2563 โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดการประชุม และเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) จึงมีการปรับรูปแบบการประชุมเป็นรูปแบบผสม คือ ใช้สถานที่จริงในช่วงพิธีเปิด และการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ในการนี้ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“การเป็นครูนั้นไม่ง่าย การเป็นครูที่ดีเดิมนั้นยิ่งไม่ง่ายเพราะการเป็นครูที่ยอดเยี่ยมต้องใช้ความทุ่มเท เสียสละ ข้าพเจ้าก็เป็นครู มีความตั้งใจอยากเป็นครูตั้งแต่เด็กและเป็นครูมา 30 ปีแล้ว จึงเข้าใจว่าการเป็นครูที่ดีเดิมนั้นมีความยากอย่างไร การเป็นครูต้องมีความรับผิดชอบหลายอย่างเพราะนอกจากการศึกษาแล้ว ยังต้องเตรียมเด็กไปสู่อนาคต...”

โดยสรุป แม้ว่าการจัดงานเพื่อร่วมเฉลิมฉลองวันครูโลก วันที่ 5 ตุลาคมของประเทศไทย จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ แต่ประเทศไทยยังคงให้ความสำคัญกับวันครู เช่นเดียวกับวันครูของประเทศไทย เพราะครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ กล่อมเกล่าให้มีอุปนิสัยที่ดีงาม ดังเช่นที่สหประชาชาติได้ให้การรับรองเป้าหมายของข้อสี่ ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีความคุณภาพเพื่อกลไกสำคัญสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อสี่ว่าด้วย “การสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยกำหนดเป้าหมายวาระการศึกษา 2030 (Agenda 2023) และทุก ๆ ปี ประเทศไทย ก็เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่จะต้องรำลึกวันครูโลกเนื่องจากวันครูโลกจะย้ำเตือนให้ทุกคนนึกถึง

บทบาทที่สำคัญของครูที่จะส่งผลให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน แม้ว่าจะต้องเผชิญกับวิกฤตใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 แต่ครูยังคงต้องอุทิศเวลาให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจและความเป็นอยู่ดีของผู้เรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความหลากหลายและการให้ความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่ทิ้งผู้ใดไว้เบื้องหลัง

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา. (2563). **วันครูโลก**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://withayajarn.com/>
- มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ. (2563). **พระราชดำริด้านการศึกษา**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก http://www.pmca.or.th/thai/?page_id=๑๐๙
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2563). **การประชุมสมัชชาการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ในโอกาสวันครูโลก เรื่อง “การศึกษาเพื่อโลกอาชีพ”**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.vec.go.th/th>
- UNICEF. (2020). **Joint Statement of World’s Teachers’ Day 2020**. Retrieved October 12, 2020. From <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374445>